

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Medizinische Kollegienhefte - Cod. Rastatt 78

[S.l.], [1523-1524]

Fragmentum τῶν σχολιῶν ἰατριῶν in I partem domini canticorum
auicennę I: Magenbuchij Vuittemberge lectum anno. 1523. Rectore Io:
Schwertfegerio

[urn:nbn:de:bsz:31-300700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300700)

2
Aequalis & uniformis pulsus ē in rō p[ro]p[ri]etate quoniam
in pondere, & in quā dilatationis & in quā
h[ab]et motus & h[ab]et q[ui]etis, nec nō etiā in quā
fortitudinis: Inaequalis autē & diversus est in
quo oīa nō conveniunt. 242.

Differens p[ro]p[ri]etate ē ille, in rō diversitate s[ed]
dentis, hoc autē rō dixit, qm̄ ex sit dentibus
& qui diversificat[ur] in multis p[ro]p[ri]etate
& ex eis & qui solū in una p[ro]p[ri]etate
variatur & diversificat[ur]. 243.

Intelligit h[ic] p[ro]p[ri]etate inordinatū, h[ic] pulsus diversificat[ur]
tatis illū rō aliqua p[ro]p[ri]etate s[ed] diversis
multas uniformes, ita s[ed] q[ui] sit una diversitas
sa in plures uniformes. 245

Hoc tantū multū q[ui] ex ordinato in h[ic] diversitas
sitatibus ē q[ui] rō diversitas redit post alios
quos p[ro]p[ri]etate uniformes & quod re-
vertit[ur] ad diversitas p[ro]p[ri]etate post de-
terminatas p[ro]p[ri]etate sitas & uniformes
mas & quod dicit quā int[er]fuit tū dixit
Qui p[ro]p[ri]etate nō p[ro]p[ri]etate & revertit[ur] t[em]p[or]e
tū nunc p[ro]p[ri]etate manu ē in aliā for-
ma diversitatis q[ui] sequit[ur] & deservit
p[ro]p[ri]etate equalis revertit[ur] ad illā
eandem formā impulsando & p[ro]p[ri]etate
7

et quod ex eo ē / 19 diversitas minime
redit sit prius. 245

Intellexit ex his diversio et motibus pulsio
quae non regrediuntur seu redeunt per
defectus regressus per se non est. vocatur
autem per pulsus species, Cauda Socris / e
talis pulsus qui a principio sua pulsatione
magnus sentitur, ista autem pulsatio minus
fit prima sit et minor / 2 / atque adeo
non cessat a tali diminutione donec tunc
ad nihilum deveniat / adeo quae in
ultima sensui occultatur pulsio, et in
minime, unde hunc vocat Cauda Socris
quae continue per eius magnitudinem
minuitur sit et cauda Socris. 247

Diversus et inequalis in una pulsione
19 partes sunt dissimiles in his quibus
partes in una pulsione atque vocatur in
artoria ut quae in principio sui motu
velox est in fine aut tardus aut est
1246

Ex sit diversio una pulsione et ille
19 pulsio post infirmitatem et finitatem
deum

deint iterū mit^r 7 iungit^r. 249

Hic pulsus inqt Averroes sup hoc tantū,
asimulat^r mallo, quo frutit^r sup inuēto
7 sola resistentia inuēdis p se primo
elevat^r 7 gseqūt^r p se frutit inuēde
iterato.

Ventricularē qd simulat^r usum motu suo
qui rōmigit ex debilitate virtutis nō pot
tantē arteria impellere qui sigl fortior
ē formulari, Vndofus aut aequat undis
compatur 7 s^{at} humiditatis abundantiaz
7 sudore futura: Scrimy serre detibg
rōparatur qui qd attestat^r sup apostema
in panibus inferiorū metabroff gnātā
ut sup pleuresim 7 alia ab ea. 251

Qui pulsus spasmi significat 7 similis
ei s^{at} sup etrita. 252

Ois pulsus ex qnibg pditt rōinet sub se. 3.
spēs ex qbus 2 hnt rōnes extra =
motū s^{at} pulsus excessius, q excedit nāteq
mū, in illo qnē: 7 diminiuius 7
medius int^r ambos ē equalis in illo
qnē

243

fgnas

p̄gnans n. mtr̄ tale fit ex affinitate foet̄

240

Colezini et Melancholici pulsḡ durḡ s̄: 263
flegmatici et Sanguinei molli. Id
plura de pulsibus legitur

Chal: li: 2: parue artf̄ ca: 208 et p̄x̄a c̄f̄ḡ
refrigerans calorē n̄alē a p̄x̄a refrigerat.
Partē et pulmo s̄ organa s̄p̄ et antrahit̄
et que resistit tota vita qm̄ n̄ dilatatur
peritus simul et pulmo dissipat̄ quo fit
ut aēr inḡdiatur et r̄str̄nḡere se pe
ctore simul et pulmo r̄trahit̄, q̄e
etia aēr ab eo egredit̄, qui aēr et
inḡsuo et cōssus q̄d̄m liber maneat
tam diu etia vita durabit. 269

Cordis n. calor tū adtemp̄tū tū etia infir
gidat̄ et antrahit̄, q̄ fit a pulmone
et q̄s̄ r̄libanḡ regente. 270

Maxime aut̄ in pleuresi et in per
pneumonia: Hippo: 2: li pronost: aphorif:
43 et sequētibz 271

Hor

Hor remere liq in morbis acutis in luti in
 pleurosi? Ideo aut signu e spu ablatu
 morbu esse in principio qz spu nil
 aliud e ni supfluu apostematis quod
 dissoluit in eum. 272

Vitellina Cholera e dicta a similitudine vitulæ
 li ouit. 280

Intellexit (ait Auezro) hor in loco id aposte-
 ma quod dicitur Arabicè Byrgen. qm p diti-
 to spu erit febris valde uicns signu
 e sup saniei quatioz in diaffragmate.
 si uero adfuerit tu eo febris lenta e
 Chronica phthiseos indiciu erit. 283

Phthisis e exulceratio pulmonis. insanabilis
 ppter pulmonis motu retinuu. qre qd dicitur e
 tabes tenuis. (sic Lat.) 284

Rememoratio signost supstet ab operatione
 epatis. 285

Sps nil aliud e ni qd uapor et aer
 ex sanguinis caliditate querniens. 287

Qz urina supfluitas e digestionis. 2: q fit
 in Epate qre sratioes lit sup dispositiois raris
 gndas 292

De

De Urina

Urina, sicut Isaac & Theophrastus in li. de
Urina, est colamentum sanguinis & rebus
humoribus ex artibus naturae natum.

Quae spectantur in Urina haec sunt
partes, Color, Substantia, Quantitas
& Contenta: Color & Substantia reddunt
4 qualitatem sicut caliditas / frigiditas / siccitas
humiditas, quae duo in artibus caliditas
& frigiditas sicut in Coloris, sicut
caliditas sicut in colore rubri, frigiditas
vero albi. Extreme caliditas & passiva
Siccitas & humiditas faciunt Substantiam sicut
tamquam tenuem seu spiritum, humiditas
vero spissam. Quantitas est quoniam aut
parva aut multa fluit, modica vero
na effluit tamen est in modum ventris
fluxum tamen etiam ex equitudine aliqua
in ulcere differunt vesit et in potibus
uridibus in vis urinae, Multa fit aut
ex medio intestinorum serosum, quod Hippo-
crates testatur Apherus li. 4: aphor. 83: aut
equitudi-

egritudine, ut accidit in phthisi aliquā,
 phthisis n. aliquā rāt^r ex nimio fluxu
 urine, quod tū raro fit qz frequentius
 fit ex ulcere pulmonis. Contentat^r
 alia retinet^r in fundo urini, ut st^r, tra=
 zena, fufures, sanies, sanguis, rimis,
 q̄ uidiunt sup zena & uesiam,
 alia uero retinet^r in infima regione,
 q̄ st^r, sedime, hypostasis, miberula,
 pinguedo atq; her nālit mēbroff si=
 gna st^r. In media uero regione rote=
 ta st^r illa, atrioni, squame, rimoi=
 des, pili, q̄ spūalit mēbroff uidi=
 rium habent, In sup^rma uero re=
 gione st^r, ritulg, grana, spuma, q̄
 partim rapitis signa hnt, ut ritulg,
 partim etiā alioff mēbroff. 293.

z : pronost: aphous: 26: 27: 28: 78
 usq; ad. 35.

A: aphous: aphous: 20: 21: rāt sequitib; 83:

22 obstructio p̄hibet digestioē neq; p̄t grossū
 urine uias penetrare s̄ solu subtile & aquū
 p̄pinquū in colore. (ad id)

Fuira

Fustra urina maxime fit Melanolia, q̄
fustra ē, quā si nigra seruta fuerit, res
hs: habebis signū uelocitatis feigof. 297

Quia vis v̄ nā retentionis ē aqua ingros-
sare et spissa reddere, q̄re tenuitas signū
ē sup debilitatū digestionis et cruditatū
humorū. 299

Duplici^{us} hypostasis accipit^{ur} Vno mō pprie,
hor mō pp̄ ē res inferi^{us} descendens
in v̄rina sit^{us} et Etymologia docet, ut
a ὑπό = sub et σῆσις = stans = subsistens.

Porro pp̄ diuersos situs et numma ma-
ria habem^{us}: hypostasis igit^{ur} pprie vo-
cat^{ur} qd in fundo est: Επεόρνια vero
qd stat in medio: μεβάιλη aut^{em} in
des ē in superficie urinae. Altero mō.

hypostasis tot^{us} accipitur in p̄ Encege-
mate in etiā p̄ ~~Neobala~~ 302.

Hypostasis ē ex humore quē nā digerit, et
si alba fuerit, s̄abit nāz in humore per
tanti^{us} suasse et dig. digestionē p̄ferre
ē

ē m. albedo signū laudabile s̄z̄ans sup
digestione qđ etiā Hippo: testat^r 2
p̄nost: aphor: 26: ad idē.

qđ: 2: p̄nost: aphor: 32: tractat^r ab Hippoza-
te 306

Causa autē ruz sit natet in supiori parte
nasis ū ventositas inclusa in hypostasi
qđ nō p̄t dissolui, quare p̄hibet descensu
ad p̄fundū s̄nasis: ob hoc 9° dicit qđ sit
in ea ruiditas 308

~ quod uenit nunt ad statū morbus
7̄ incipit se declinare 310

Tres conditiones s̄t in bona hypostasi albedo
lenitas et r̄pig de p̄ssio in fundo nasis
id̄ 2 p̄nost: aphor: 36. ad id̄

~ Si uno die aut duobz adpareat in vrima
7̄ dein resat adpareat p̄ aliquod dies
signū ē p̄nt̄ debilitate 311

4: aphor: aphor: 77: Hippo: id̄ agit (2)
2 p̄nost aphor 28 id̄ ead̄ h̄nt^r (3) 312

Phlogma apostema ē s̄z̄ Medicos sangui-
nem et ḡere Edima Evama ab 314
cipit ē sanguis

Hip: 4. aphor: aphor: 79: id 315

Præputio futorz duabz de rãis gtingit / ut
una e indigesta / altera nã res dige-
stibilis grossa ^{q̄} nã recipit digestione

4 aphor: aphor: 81 Hippo: 318.

Composita gĩa s̄ ut q̄ duo aut res s̄
peccant humores s̄ Colera r̄ Phlegma
aut Melanc: r̄ Phleg: aut Sanguis r̄
Colera, q̄ fit ut etiã dicesi 7 r̄positi
colores in urina fiant / ut q̄ Melanc
r̄ Phleg: abundat equalit̄ fit urina

^{negōw x̄m̄}
^{bo} color κακοπος = turbatus si aut ineq̄lit̄
e, q̄ Melanc: maior est Phleg: fit color
χλωρός = ^{te fuis} r̄tens q̄ aut Phleg: plus e
Colera nigra lacteus color erit: Simile
indiciũ e de relijs oibz r̄positi h̄nt
de qbz admonuisse satis fit. 319
De Merda

Oia signa ab intestinorũ excrementis
sumunt̄ aut a q̄ntitate, aut a s̄ta, aut
a colore, p̄remo etiã a gsuetudine, A
quantitate 7 gsuetudine, ut e in aphor: 15

z. li: pnost: A colore / ut in Aphor: 17:20:
v. 21: ar: 22: egr: li: A pba / ut in 13:7:14:
aphor: egr: li:

Interus ut ut Medij dicunt Intericia matu
r sit vocatu a similitudine lag aiantis /
q grece indio - sivestris mustela dr (teste
Ethio medico 7 natustis: v doctis:) que
oculos auro sites hnt qbus patienti oculi
bile suffusi sites videntur. sit igitur huc
morbis qui obstruit fellis meatibus
Cholera in sanguine fortiter reddita raris
tute ritima 7 qsi aucta inuitas: dr etia
a pli: frequentis: Regis morbo 7 arcuato
ia relectio Tridis similitudine : 323

Testantur aut sup Cholera brassima aut
caugiosa q ois detrimere sit 325

Infirmata seu organa ribi dicuntur intesti-
na stomachiq ac epaz 331

Et hoc si adfuerit dolor ventris 7 intes-
tinoz nisi hoc sit sine dolore tu ex apo-
pexi venax orificijs fieri id sita 332

Interius ut ut Medij Tenasmo morbo e
intestini veri in rebra 7 mani egerendi
uoluptate 7 impetu 308

Aur sup liqfatione sepi radixio comu

De sudore

333

Quid sudor sit Gal: explorat li: de utilitate anapalitus dicens: Pori s^t uane subtilissime p^o quas effluit calor et sudor. nil aliud est q^{uam} aqua sanguini admixta qua^m poris amplig dilatata^m effluit in sanguis: Hippor: li: 1 p^{ro}ost: aph: 29 . 334

~ indicat morbu^m est humidu^m neq^{ue} n^{on} est Ectig neq^{ue} purgatiuus

Dulc^{is} Sapor . n. sanguine supfluu^m est s^{ed} Amarg^{us} Cholera / Salg^{us} pituita et flegma, Aretosus Melancholia /

337

Hippor: 4: aphoriz: 36: aph: in tractat:

De Signis p^{ro}osticis

340

Duplina s^{ed} p^{ro}ostica signa Quae n^{on} p^{ro}st^{ant} d^{icitur} q^{uod} futurum sit Corpori sano, que sumunt^{ur} ab a^{cc}id^{en}tib^{us} corpis sup^{er} multis tudinez aut paucitaz humoz^{um} atq^{ue} foz^{um} rib^{us}. Quae uero p^{ro}osticant sup^{er} illud quod futurum est s^{ed} n^{on} p^{ro}st^{ant} morbu^m

morbu

341

Repletio dicitur est / quod est penes virtutem
 quod vero penes sanitatem organorum.
 Repletio penes virtutem est / quia humores quon-
 titate nocentem non faciunt / sed in malicia
 quantitate ipsorum: Repletio penes materiam
 gravitatem est / quia humores et spiritus in suis di-
 litatibus boni sunt / sed quantitate adeo superflui sunt
 ut impleverint et extenderint omnia for-
 mina de qua Avicenna: li: 1, doct: 2, fen 2,
 ca: 6;

344

Somnus et humiditas, Dolor capitis et per
 validitatem
 Aliter sunt extensiones omni materiam quolura-
 ric sunt per somnum

Ἐλεβοῦμα δὲ αὐτὸ ἐλεβὺν ἢ ἐλεβὸν ἢ νερα
 ἢ ἔλαιον ἢ ἔλαιον ἢ ἔλαιον

350

Appetitus omnis a frigidityte et melancholia fit.
 et per somnum causatus ex frigidityte et humi-
 ditate

Per similitudinem omnium stomachi cum
 corde accidit Synopsis et extasis et rapit
 ex se συκοπιη et forsis Synopa et

Sulphur

Sulphur validum & sicut est in quarto, e
aut terra ex actione caloris extracta in
essentia sulphuris Matth. Sylvat. ra:

Chylus mm mm m 351

13. Signa quae notantur duntaxat aliorum humorum
1. si in quatuor: duntaxat, quaedam sunt
ab excrementis, ut a vomitu, sputo, saliv
urina, egestione intestinali, quibus fluxus
dore, quaedam a qualitate mutantur
observantur, ut a dulcedine salivae, tu
bedine linguae, albedine aut nigredine
aut ab altero colore corporis &c. Quaedam
ab operatione lesa noscuntur, ut a g
turbatione sensuum, lassitudine, dormi
tione, appetitu, digestionem, ab aliis affect
ibus, vigiliis &c. Quaedam autem capiuntur a
substantialiter interiectis, ut a comple
tione, arte, somniis, etate, tempore, re
gione, consuetudine, iis, balneis, aliis
adeo aliis rebus obviantibus corpori.

352

Fur. n. appetit

Fit in adpetity ex missione Melancolia a
sylene ad oufionu stomachi / qñ multa
fuerit fortior erit & adpetity / sic ut hñs
tangny exresat; : 352

5: part: Epidi: aph: 17: lingua vrima designat^o

11 aphor: 20 cap: part: lingue sites ad 711

8: part: Epidi: aph: 6: Est lingue gustus &

Melancolia respicit hñs in facia te-
tra & horribili nature viti^o : 353

Inuulg^o hñs. Medius e reobu agna-
tio in somno gtorqent in p^oturbatione
sensum & motum totig corpis q hñ
videt^r se ingente corpis mote ge-
stare & ut flum signu p^onotia est
Epylexia : 361 :

Postq tractauit signa morboz futuroz q
vident^r tpe sanitatis, inquit num te-
nerere signa p^onotia q sunt tēpore
morbi, qbz digestus Medius cognosce
pt egroti aut salutē aut mortem futu-
ram: Constat aut hñ p^onotatiois
scia in trib^o, Primo in cognitioc^o
173

tempu morboſt inq̄bz adparent ſigna
et laudabilia et illaudabilia, Secundu
ē ut ſciamꝝ longitudinez aut brevitatē
acutitatz ſeu leuitatē morbi, Tertiu
abſolute cognitione Xpioroz bone et
male. : 365

in h̄yſteſi morbus ē uniuersalis totꝝ corporis
ſputo ſi ē in pectore et pulmone. Feri
bz ſi ē in epata et inteſtinis : et Remo
ſi ē in veſica 366

Sic et ſi morborū r̄a principiu, aug
mentꝝ, ſtatꝝ et deſtinatio, ita etiā ſi
et: dietandi r̄ones ſic ſz ut ſingula
morbi r̄p̄o ſuaz r̄p̄iaz habeat diet
Principiu igitꝝ, q̄nto longꝝ ē, tanto
uberiore habere debet menſaz, q̄nto
breuꝝ, tanto tenuiore, ubi aut me
dia dicta, augmentꝝ r̄p̄iaz ē ſtatuiq̄
principiu q̄re ſubtiliore debet h̄re
diet

dieta, utitur aut subitū. In augmento nihil
adponendū ē ubi tenuis: utedū ē dicitur
dieta, In destinatione quā quo p̄p̄ig
tempus statui ē eo tenuis ribandū
q̄ longius eo grossius, plura regere
infra in annotationibus in 1 li: Aphoriz:
aph: 5: ^{ut utatur subtilis: null det.:} 371

De p̄p̄ig

Causis s̄p̄. Auctentia: li: 4: fen: 2: tractatu: 1:
ē alteratio q̄ fit subito, aut ad laty sumitū
aut ad laty egitudinis ubi collatione q̄
bellū nāc n̄ morbo declarat, n̄ explica-
tione belli q̄ fit int̄ hostes obsidentes
vinitū q̄ p̄p̄ig rines. Porro uterq; roming
atq; eming pugnat atq; q̄ q̄q; fortior ē
is eo ritig vinitū q̄ plane fit n̄ nā q̄
morbo: Spes aut̄ alterationis morbi
s̄p̄ 6: Prima ē q̄ r̄uertit̄ ad sanitatē
subito, Secunda q̄ paulatim, Tertia ē q̄
ad mortē subito r̄uertit̄ fit, Quarta q̄
ad mortē paulatim, Quinta ē media int̄
subito q̄ tarde durentē, ^{ad vita} Sexta ē media int̄
subito et tarde durentē ad mortem. 380
7: 381

Hic intellexit de presu medici, ut dicit
Auerroes,

Ois enim egritudo q̄ vinitur / aut p̄ Crisim
aut p̄ paulatina vinitur resolutionem

Sic etia ois morbus qui vinitur natura
aut subito vinitur & hoc p̄ Crisim aut paula-
latinam & hoc p̄ arafartioy rōpis

(In augurio) qū siq̄ nra ipa ta furiosa e
ut nec ferre possit ea nra, vsq̄ ad sta-
tum fit Crisim imatura - illaudabilis

+ s̄ ut sciamq̄ Crisim futura aut p̄ sanguis-
nis fluxu natu / aut p̄ vomitu aut
p̄ sentip fluxu aut sudore

Hipp: Epid: 7: aph: 19: : 393

Vult q̄ accidat egrito hussis in sonitu garga-
rismat in gutture sig rōingente ex rōo
infusis a capite eius ad hunc locu

Hoc e aut in die: 4: aut: 7: aut: 11: 12

401 179

oc

De tempore metitur 1° ex Solis cursu / 2°
 ex Luna / 3° ex solis ortu & occasu / s^u
 aut : 12 : signa q^{ae} Iudicantia Greg^o dicit
 q^{ae} sol & Luna decurrunt / Sol q^{ui}
 singulis mensib^{us} unū ex 12 metitur si-
 gnū q^{uod} si singula p^{er}saierit unū
 factū ē annū q^{ui} in 4^{or} p^{ar}te diuidit^{ur}
 in Ver^{em} & quod humidū ē in
 Aestate qui validū ē / in Autumnu
 q^{ui} siccū ē & in Hieme q^{ui} frigidū ē
 atq^{ue} sic prima p^{ar}te dimensio fit p^{er} solē
 2° in Solis / Secunda fit p^{er} Lunā q^{ui} in
 28 : diebus fere totū Zodiacū p^{er}currit
 cōfinit / qui itē diuidunt^{ur} in 4^{or}
 partes, boreā, Heptemodas / que cōsti-
 tuunt mēses, prima igit^{ur} Lunę heb-
 domada humida ē / 2^a valida / 3^a
 siccā / 4^a frigida, Tertia p^{ar}te dimensio
 ē Diei / qui cōstat ortu & occasu Solis atq^{ue}
 eius partes quatuor s^u / quat^{um} prima
 humida

Humida e, Secunda valida, Tertia Sicc
 Quarta frigida, Lima vero singulari
 videtur hinc potest q agit a mutat
 corpus equico q rotinet, diversa ro
 plexionibz signa pcurat, quos non
 atq complexiones hinc si Tria rali
 da 7 Sicc si s3: V. aries: A. leo: +: sag
 tariq. Tria vero frigida 7 Sicc 13
 8: Taurq: m: Virgo: ~~Capricornus~~ Tria rali
 lida 7 humida, II: Gemini: 5: libra
 ~~~~~: Aquariq. Postremo Tria frigida
 7 humida ~~Capricornus~~ 9: Cancer
 m: Scorpio: X: pisces: de qbz signis Hipp
 ocrates libellu edidit q in scriptis e
 de hora 7 Crisi remebetis s3: Lu
 nam.

: 402

no e sensibilis ita eo astio q infect
 corporibus: sic e figura augmentati
 diminutionis eius

404

Vult q eis lux quarta reuertat in q
 temp

tenis diebus et eius medietas in septen-
 temis diebus qd tm s^z. Averroes nō ita
 accidit. 7 ē verisimile. 406

~ quinq; sensibus oib; manifestentur in x. 410

Menstrum ē superfluus humor quē utrosq; sin-
 gulis mētib; emittunt. Hip: Li. 6. aphor: 59:
 Menstruis p̄tis ad v̄s aph: 48.

411:

Emoroid fluxus ē ex capitis venarū p̄fluens
 q̄ si nra am̄ ~~fluxus~~ 7 dē ab
 aīna sanguis 7 ^{est} fluxus / de q̄ Hippoc:
 5: aphor: aph: 13: 7: 12: accidit aut p̄tm
 melancholic 7 indolis viris tm.

412

+ 7 etia patientē corp̄ molle ē 7 laxū spō-
 giosumq; 417

Signa p̄dicitia motū ut p̄tm ab operatione r̄p̄us

Hipp: 1: p̄nost: aph: 13: ind. v̄tat. 419:

Obstitatio ē motū q̄ fit in mandibulāz un-
 dulis 7 thoracis 1: p̄nost aph: 20. 421

1: p̄nost: aph: 16: 7: 17: ind. In egrotis n̄ ē debi-
 litas musculorū 7 mēbroz sup̄ius iacere / nā
 unū latū alterū ferre nō p̄t / quare

etia

ante decimum quartum die.

Quin cadat prius in ūsporlu q̄ malū
hor in loco letalis 2 Hipp: 2: p̄nostior
aph: 1: 2 2 444

Piculofū ē resfare febriū acutā sine Crisi
indicat n. nāz cā imberillē ad resistēd
modo q̄re redibit et int̄finet e =
grotum. + ut fit in Epit̄gitaia febrū
p̄mittitēta aut febrū ē rōposita ex
duabz febribus q̄t una ē tertiana
7 altera flegmatida Auit: li: 4: fen: 1: ..
trastatg: 4: ra: 17)

22 aut nō accidit Crisis in hac febre
aut accidit in diebz paribz q̄ malū
est. 445

2: p̄nost: aph: 13: 7 sequētibz usq̄ ad 23 idē
trastat Hipp: 446

2: p̄nost: aph: 26: usq̄ ad: 32 * 453

2: p̄nost: de sputo: aph: 37: 43: 456

1: p̄nost: aph: 29: 457

2: p̄nost: aph: 5: 459

3: p̄nost aph 10 7 sequētibz usq̄ ad 21: 474

Quatuor s̄t sp̄s̄ ar̄gim̄. 1 sit in culture
horē

Hyp: 4: aphoriz: aph: 57.

Epilepsia e morbo somitalis qu' aufert^r motu
a sensu ois mebroz ~~et sic~~ 480

Et Spunitatio expellit humore illu q' e cau-
sa singultu a sba stomachi, Est m. sin-
gultus motus debilis nas^r mexpellendo sup-
fluitat^r notua in stomacho. 6: aphoriz:
aph 13 id tu ~~ita~~ pferi habes. 481:

q' tot signa mort^r hinc quot vite / in
q' fortiora s^r alijs, sunt a q' dominantibz
7 fortioribus iudicand^r 490

T. E. L. a. F. i. n. i. s.

Vuittenberge

1523

Julio

8

ENARRATIONES PVLCHRE IN Z. ²³

AVICENNE CANTICORUM PARTEM

J. M. Lectori.

Practica τ que docet ordinem τ modum operandi rem τ mediam, dividit aut in Duetam, dicitur enim grece, que consistit in ordinando medicandi τ res non naturales, Et in Squarum Canticum que τ in corrigendo egroti pharmacia Et in χ sp ρ gn χ ur que fit τ manu operatione.

+ S ρ : q non e sana in ultimo / q apud Galenū Neutra d τ , fieri n. τ ut sanum sit corpus in completionē egroti vero in compositione aut in solutionis τ similitate
Aur: fen 2^a li: 1: 2

+ Qui morbus d τ mala τ compositio / fit aut aut in figura aut τ quantitate / n τ ro aut situ. 3

Hyp: 3: aphoriz: aph: 4: 1
Hf: 2: aphoriz: aph: 53: = 4

Ois completio que multo fuerit in sua virtute τ vigore / debet suari similibus ut valida in validis frigida frigidis τ si vero multo reducit

reduci ab inequalitate ad equalitatem / tu utiq
e contrariis. Ut / Complectio q paulo calidi-
or e si multo mitigari e reduci ad
equalitatem frigida s' adhibenda Gal:
in Hippocretum li: 3: Canone 44 / 5

Quarta prima p'p'ati e 7 equalis in aë-
re / nec nimis calida exis q' possit r'p'g
sua calidius aut subundig aut nimis
frigidu m redderet frigidig 7 albig
s' e remere in herbis Aethiopia aut
Seythia l'ntibg.

Perfecty aër e q' e immis a corrup-
tione

Gal: alias Quinta prima p'p'atis: scribit
Aur: hinc / quarta / p'no multu int' est:

Et hoc ratione frigiditatis montium et
Septentrionis 6
7

Qui limi p'p'ati 7 equalis s' 9

Aromata q'p' d'nt q' odorata sunt amplex
uox tu ad odore / tu ad ea ex q' b'g odor
sentit. I: Cant: 122; 10

DE DIETA .:

In p̄scribendo modū edendi & potandi her
 prig r̄siderent / primo ordo ar uires r̄m̄ctū
 r̄q̄s dici de q̄ Hyp: 1: aphor: aph: 17, S̄c̄nd
 temp̄g ut: 1: aphor: aph: 13: 14: 7: 15: 18: Ter
 tio r̄s̄uctudo / 2: ~~aphor~~ ^{Reg: Aort}: aph: 22: Quarto
 hora, 5 Epid: aph: 1: Quinto r̄iboz delectatio
 Hyp: 2: aphor: aph: 38, S̄xto qualitas r̄ibi ut
 Hypo: 1: aphor: aph: 15: 4: Epid: aph: 14: S̄p
 timo quantitas r̄ibi que aut parua est t̄n ma
 gno nutr̄im̄to ut s̄r̄ua s̄orbilia s̄ant maḡa
 t̄n paruo nutr̄im̄to ut Lentus 7 4: Epid:
 aph: 21: Ultimo utrū sit facilis aut diffi
 lis digestio ut q̄ difficult̄ mastirant̄ aut
 r̄oundunt diff̄icillim̄ s̄r̄ digestio 7 contra

ex arcto 7 uua arcta r̄opos̄ r̄ibus r̄est
 in estate +
 5: aphor: aph: 19: frigidit̄ inim̄tū neruis, ossibz, d̄c̄
 tibz, r̄ezbro 7 7
 12 usq̄
 ad 18
 24
 27

De Aqua

3: Reg: Aort: aph: 42:

ad id

q̄ si

Quod si mare copia modicum sanguinem hinc
bibat aqua multum futurum est ut ut sequatur
et sompor aut dormitatio membrorum
ledit insuper valde guttur $\overline{p}3$ $\overline{q}3$ 28

si nisi ut transferat ribum ab ore ad stomachum
adpellatur. n. potus ab Hippo: ribum ferens, 29

Quia propter hoc quod infriigidaretur stomachus
et etiam ribus suus naturae in stomacho atque
adeo rursus fieret 30

eo quod debilis et dispersus sit calor naturalis,
artificialis vero calor quod fit ex commotione
membrorum fortis est 31

DE VINO :

Vinum propter hoc quod debet ribum etiam nutrit et roborat,
et in Galieno in libro de anhelitu) vinum ad
calorem naturalem sicut oleum ad ignem.

Notet vero vinum rarissimo stomacho eo quod rarissimi-
me penetrat et putiat, meruos, notet ut propter
raretatem et raritatem

et quod convertitur in cholera cum eo ribo
Socuant hoc soli Itali adhibent ut si frigidus mens
sibi evomere se rogant. si quod quod more feriat.

34

Fait. n. Somnus digerere ribi ut hyp: testat
 2: Regim: aut: aph: ultio 39

Nam in Somnus sit reuocatio sp̄g diuis ad
 interiora ad adiuuandū digestionē ribi, q̄si
 nullū adfuerit agit & opat̄ in alias su-
 p̄fluitatēs v̄n vapores mali fiunt / qui
 ad cerebrū ascendunt 40

DE EXERCITIO

Nō ultra sudorē exercendū ē corpus ut
 hyp: ait: 3: Epidi: aph: 4 Est aut̄ exer-
 citiū aliud forte ut ambulare, manibꝫ
 laborare, ligna ferare & aliud mediocre
 ut equitare. Aliud vero leue ut portare
 in lectura ~~si~~ In summa cautētia hor-
 nū nisi moderatū in corpibꝫ nūc exi-
 git labore. 42

Finitis & terminis in exercitijs uery ē,
 ut corpus incipiat sudare: id q̄ ^{h̄} malū
 h̄i qui mali quippiā ut febre & sentiant
 in se ferere solent, aut s̄g murere aut
 alioq̄ laborare donec sudor emanat. 44

utendum e mediocribus rebus rali
ditate e frigiditate in Vere : 51 :

Est n. albedo disgregatiua visus,
peplu nostt mulieru gang e sibir ponit^o p^o
quavis nigro uelamine qd tegat oculos / qd
dunt peplu e mantorqum / Itt Dio /
ides scribit q sit faurex, her Math: Sijluc
Ca: peplu.

* Oleu qn simpliciter ponit^o, ut scribit Medici
intelligi debet oleu oliuaz, effen ol,
53

Sinapi validu e ad 4 fere gradus ideo n^o qd
se e q etia oleu sig sit tale.
Aut in oleo rosmo aut rostorco.
54

+ si in instrumento ferreo usq du sanguis torru
tus emanat absq ventosa .
55

+ qz in fixatione corporis dissolunt^o sup fluita
tus mali
56

Itt. Cu Suro p^o m^o arebe / aut Citronaz / maloz
granatoz / aut aretoz / qd rator corporis ante
adgressu viney extinguatur .
57

Camphora

Camphora frigida in 3 gradu, amfen,

PONDERVM G^{NA} 71

Viginti grana ordei faciunt Scrupulū, Tres
Scrupuli faciunt Drachma, Otto Drachmę
faciunt Vnriā unā, Duodecim Vnrię librā
medicinale rōstituent, Sederim aut uncię
niile Sir aut signatę

Grana Hordei unū ̄ . 1.

Scrupuli unę ̄ . 1.

Drachma una 3 . 1.

Vnria una 2 . 1.

libra una 16 . 1.

Semis ita β et 5 notati,

Herbe seu flores distribuuntę p manipulos, quare
manipulę q̄ntz manu rōtrineri ut adphēdi
pt. Signatę aut Sir. M. pugillo uero ē quantz tri-
bus digitis rōphēding, 6 notula ē . P. —

TROCHISCO: CAMPHORę

Trochiscus de Camphora sir fit Rp fot:

rosast 3 . 4 . / Spodi 3 . 2 . / Zandaloꝝ

citrimoꝝ 3 . 2 . / Croci 3 . 1 . / Liquiritę

3 . 2 . / Seminis ritulli / melonis / nuc-

moy

masp / murbita / Tragaganti / quini
+ Spiro ana 3.1. Zaccari tabarseth 7 The
reniabin ana 3.3. / fiant in Mugi
lagnie psily 7 aqua rosat Trobisi

SEMINA

remolliuiz Quatuor s^r Remolliuiz scia, Violaria
Malua, Bis malua, Branra vesina, 7
he in oibz Chystrubz s^rribuz 3. Deni
frigida a^o scia frigida maiora, Melonis / Cit
rulli, mounaz, murbita, FH 4 s^r
frigida s^o frigida minora ut Postulare seme
lature / Erdinig, Stariolę, Sunt desig
ralida a^o scia 4 ralida maiora ut Cimini / pa
bi / anisi / faniculi, Porro 4 ralida
ralida s^o minora, ut Dauo / Apij / petroselin / 7
pusi et Spagi 7 graminis

R. ADICES

dypos. xiiii. na Quinq. Jam s^r Radice, Diureticę, Radix
apij / petroselin / pusi / Spagi / ar gra
minis,

+ Zaccari tabarseth et a Regione, est
Zaccari albu puru,

- Anreniabi

19
+ Theriacalem qd dicunt qd sit Mamma, aliq
vero testat id esse mel rorq albu lino
odore manny

71
Tres in lacte dies (3 si in sanguine stini,
Bio seni carne, ceteri mōbra figurant
p9 40 dies vita rapit hinc aīamq. 72
Cofule libū hyppo: de nā focty longe
utilis: 7 eundis: 72

Solem in mulieribz aordere matū, quod qñs
ritta adpellat, qñ sīz malitiosū humores
fluunt ex matrice in orificiū stomachi
piscariuntq, ibi desideriu variat & absur
dat ut terre carbonū luti argil
le 7d afferantq, sepe res aut arctofas aut
arctobas 7d in quo rasu rōfortandū ē stro
marcus. 7 si nil obstat f uonitū e
namandū 74

Dartili fructus s arborz palme Satel hēnt
3re sīz qōvīs,
Femurqū ē validū in hinc 1 gradus, 7
sunt in serido. 79

Karabe (379) ~ sumū, electū vulgo
agstani

TROCHISCVS KARABE

Confectio Trochiscorum de Karabe secundum Masue
 sit $\bar{v}$, R $\bar{c}$ Karabe aureos sex / Cornu cervi
 adusti, Gummi adusti, Coralli adusti, Tragacanthi
 Aratic, Hippoboscistios, Balaustie, Mastice,
 Lactis, Papaveris nigri, Assi ana aureos .
 Thuris, Croci, Lycopij ana aureos . $\bar{v}$. β .

Abstrahunt aut^{em} o $\bar{c}$ fluxu sanguinis, Debet
 aut^{em} administrari in aqua Blandaginis,
 sicut eiq^{ue} ut aqua pluviali stabilizata, quod
 dosis sit 3 . $\bar{i}$.

Aurei $\bar{c}$ pondy unig 3 & . β .

TROCHISCVS MYRHE

Trochisci de Myrrha, q^{ue} apud Almasore,
 m $\bar{e}$ stua quorant, R $\bar{c}$ Myrrhe .3 . $\bar{3}$.
 lupinor^{um} bene tritor^{um} 3 . $\bar{5}$. / folior^{um} Rut^e
 mentastri, Pulegij, Cimini, Rub^e hirs
 tot^{um}, as^e fatid^e, Cerapini, oppoponari
 ana 3 . $\bar{3}$. fiant Trochisci pondere 3 . $\bar{2}$.
 Sumant^{ur} in aqua decoctionis seminis
 Juniperi .

Secundina e pammirulo in quo est in-
voluto infans in matre

Kyran - gummi rudi arboris Math: 5 ghuat:
Savina valida 7 sira in 3 adu,
Subphur validu 7 sira in 4 ghu.

Ungat puz tu oleo rosar aut myrtino
aut de salinibz aut tu aqua in q sunt de-
porta mala rytomia. 87

Urus, oxipavor gre, validu in 7 sira in 2
ey vitz e solidare in carne abstergere
Liquiritiu, ploxopiza gre - dulcis radix
ph: li: 11 dicit liquiritiu 7 sira 7 fenna aliq:
din propellere, 92

P naves in expellit supfluitas anteriori r-
rebrt part in oco sensy pcedunt 93

Est in robora valida 7 sira qbz resistit frigidit-
latq semu ac humiditatz 101

Si quis sciat sibi imminere mala tu futuro
tpe is met hor ipz anteq tpy ueniat sip
multi s q tu sani fuerint in vere egrotare et
aridit in Autumno: Hip: apl: 3 li: apl: 1: 234

: 100

in urbe

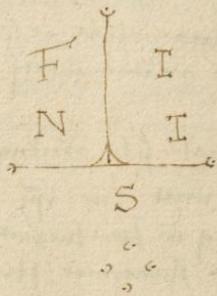
interi ipsi rebus intere precedente morbi, qd
 usus eras pnti tpe morbi

107

si quo malo adfectu e membrum aliquod
 hincare / ut si stomachus solg laboraret dis
 uxorice aut calida aut frigida inter
 membrum, har cura, qua solet curari hor
 hincare membrum s3 stomachus, 108

auferat causa que esset idonea 7 para
 ta sunt facere morbu, ut si uideat signa
 abundant melancolicis aut aliorum humo
 rum futurus eet morbu melancolicis aut
 qspia subtrahenda e nunc hor supfluitas per
 humorum frigida adueniat morbu s3 de
 te 27 resens e. + Cant: 349 recipio
 signa humorum dñij.

109

IN Phaz
 maruist

IN PHARMAKEYTIKHN PARTEM TERTIAM
SANTICORÆ DNÏ AVICENNÆ
SCHOLIA PRIORIS M. MAGENS:
σὺν ἀγαθῷ τῷΧΗ :

De operationibus medicinarum

Quæ medicinarum simplices sunt operationes et vires
necessales et particulares et operationes que sunt si-
mplex operationibus uniuersalibus. **OPERATIONES** uniuersa-
les sunt: Calefacere, Infriigidare, Humectare
et exsiccare. **Calefactiua** uero medicina alias
operationes sunt prouis, que sunt, Calefacere, subtrahere,
resoluere, abstergere, exsiccare, exaspere, aperire,
mollificare, maturare, digerere, incidere, di-
stinguere, uiscositates frangere, attrahere, mō-
siccare, rubrificare, purgare, farcere, ulcere,
torquere, torremare, putrefacere, rauterizare
et exoriare. **Infriigidatiua** itidem alias sunt ope-
rationes, Confortare, reprobare, ingrossare,
Cuidu reddere, Stupefacere. **Humectatiua**
uero hec ope sunt. Inflare, lauare, Sordidū
facere, lubrificare, planare. **Desiccatiue**
medicinarum uirtutes hec sunt, Expressere, Forti-
re, opilare, Conglutinare, Consolidare, rante.

generare

Simples
medicinarum
nae que
ubi una
in res e
a colom
a. 75

+
inodiva
serpente
hinc)

II Generare / sigillare. OPERACIONES Partium
libres s^r q^m plerq^q res singulare quoddam in
uament^o h^{ab}ent ad motu^m particulare ut Pe
nia ad Epilepsia, Endiua ut alij scribunt
ad pleuresim, Liquiritia ad tussim,

III OPERACIONES q^u s^r similes Vniuersalib^{us} s^r
Pronatare uenia seu sudore & euacuare

1. Euacuatio aut fit: 3: p^{ri}ncipue modis, Adtracta
q^m medicina a p^{ro}prietate euacuat humo
rum ad que respectu h^{ab}et, Si^u plagne
h^{ab}et p^{ro}prietate qua h^{ab}et ad feru^m adtractib^{ile}
um, ut Stannonga a p^{ro}prietate ^{adtractib^{ile}} purgat
2. Cholera. Comprimedo ut q^m medicina
retinet humorem q^u expellendus est, p^{ro}primi
intestina p^{er} ea^s cu^m expellit ut Mirabolam^u
absinthiu^m &c. Lubrificando ut q^m subrius
reddit uias q^u expellendy humor est
ut Cassia fistula, Ruina,
- 3.

Prima uirtus est q^m sympta aut ralesant aut fu
gulant medicina. Secunda uirtus est q^m p^{ro}
hor q^u ralesant otia aut adpit aut mollificat
s^u distu est. Tertia uirtus est q^m p^{ro} hor q^u
Vniue

Univ[er]sitate in r[ati]o[n]e fuit op[er]atione, etia[m] sp[eci]e
 r[ati]o[n]e quand[um] h[ab]et op[er]atione in aliquo modo
 determinato. Ut Endivia (in Fygidat / 2 agit)
 3 h[ab]et respectu ad pleuresim singulare

Melino e[st] mediu[m] Sanguis p[er] v[er]s[us] 7 plebortio-
 morbu[m] ribe p[er]lor[um] m[us] purgato
 uno curare si n[on] Cholera 7 seressu
 aliqua via fieri p[ot]t. Metariculu[m] 7 seressu 7 v[er]m[us].

Mathews Siluatic[us] Daren scripsit, e[st] aut[em] podg[us]
 unig[us] diarrhoe[ae] aut paulo minor[us],

Rizat e[st] pond[us] 3 5:

Herast r[ati]o[n]e Stamon[is] dosis apud nestru-
 rios a gramis: 5: usq[ue] ad: 10:

Stamonia planta e[st] multos h[ab]et ramos ex
 una radice, ut dicit Scriapio, talida 7 sitta
 e[st] in 3 q[ua]dr[ant]e, Rectificat[ur] in rebus frigidis
 que extinguunt eius acritate[m] ut s[er]u[us] ^{si s[er]u[us]} Neomfar
 7 Mastix / Cydonia 7

Alon[us] sublimis medicina e[st] r[ati]o[n]e r[ati]o[n]e talida
 e[st] in 2 q[ua]dr[ant]e / sitta in 3, Solidu[m] e[st] h[ab]et quib[us]
 sexagim[us] e[st] aut[em] drachma una 7 fons,

Salatruy

Saladinus

Si Solidu q̄r 1200 drachmas dividialis
esayov solido differt in noie solo

+ Cū his 3 n. arguit lubrificatioꝝ ⁊ partium
emis mundatꝝ fit abstercio

Bdelliu Gummi e arbor nasentꝝ in Arab. P̄
Syluat: ⁊ Dragaganu Gummi itis e frigidum
⁊ humidu. Addit s̄furgore ⁊ candi nōq̄
sp̄s aromaticꝝ ut mares / nux muscata / mu
momu / Spiramentu / Catanaꝝ aromaticꝝ / Cebete
mastice / Cassioptali ⁊

Mirabolanoꝝ s̄ sp̄s s̄ / nasuntꝝ n. ex
uasis arboribꝝ in India ex̄tibꝝ Mehu ⁊
Mars: Syluat: Citring / Thebulꝝ / Bellierꝝ
Emblirꝝ / Indꝝ, oco frigidꝝ sunt in p̄
siti in 2 d: Frigida aut uery Citinotꝝ e n̄
fortare stoncarbu ⁊ purgant rōprimēdo,

Viola frigida s̄ ⁊ humida in 1 d ⁊ s̄ sol
uentes nāꝝ rōferuntꝝ inflamatioꝝ

Cassia fistula e medicina sine nōmēto pur
gant ut Mesue ait, h̄p̄tꝝ caliditatꝝ humidꝝ
in 1 d purgat aut lubrificando.

Tamarindi

Tamarindus, dactili aretosi teste mesue ex fructibus
 hujus palmarii sylvestrius in India frigidis
 simi in 2 d

7

Danit e pondus sex g ordei 7 s^m aliquos
 3 granos m

De rolloquintida

Dulcis narcobita 7 esui apta a g^o xoloruvitae
 her frugida 7 humidat e in 2... g / eij sentie

e unta ex A: frigidis maioribus, her horte-
 sis narcobita e, Amara aut 7 medita re-

narcobita ag^o xoloruvitae: id e: uorata ralde 7
 sine rplexiois in 3 g xoloruvitae: id e: di: id e:

Quod pling rancem Barbare her dacti p^o g^o
 pemi dicit mediq latino reddita e uty 1: dacti:
 pulpa uorant 7 e id m 3 debent ee uera uolunologia.
 q sub r^o hie r^o testa e.)

De Curumese

Curumis, oris de g^o, Curumem alij aliud
 no h^o qd in Melonib dicit, atq uero
 Citrulli, r^o etia q πεπονες uorant 7 Cu-
 rumeses Indi, qui oco figura 7 magni-
 tudine t^o distant, na alij r^o oblongio-
 reb s^o, oco frugide nae s^o, Est aut
 adhr vna Curumese geny, qd agrestel

g^o

refert. n.
ab sp. oi. pla.
fahoe 7 msa

de et Curmice asining solo frustu diffe
ab hortensi rummura totq amary raliu
7 siog in 3 §) Ex eius furo farty fit
suus que Elateriu, elatariov, adpellant
qd miza 7 atterrima purgandi vim ht
ei 7 oio sortitu est / na dr. auo elav
trahere seu pellere qsi sit latine expul
iu / quod tu Gaia in Theophrasti p
his molens rocy verbi sz sequi ex quo
flexa vox Agitatoriu uocauit, sed hor
latinis auaribz multo intertig e q Elato
De hoc uero plura apud Plinium inuenio
nampe libro uigesimo / rapite primo e
secundo

8

De salis specibz pli: li: 31: ra: 74: Est aut Sal
Usuale, qd apud medicos sal Masse ut
nis dr, raliud 7 sumi in 3 §) Deiu e sal
gema / aliud qd Sal Indu dr qd scribu
e in colore salis 7 dulcedine mellis, qd
Sal Armoniam qd in armenia reperit
deniq Altoni qd fit de herba Kali ut
Vfno dicta sz qd scribit Mars: Syluat:

Sal

phil. 31. ra: 10:

Sal q^o nitri validu & sicut in 2°, A^c
 ἄποβιτρον & spuma vitæ ~~est~~ Est ia
 sal petri ut petrosu

Thurbitis valid: & sicut in 3: rectificatio eig
 fit in oleo amygdalot & radice & ligno
 utrinus / dosis eig e a 3. i usq ad 2 / fortis
 firatp eig opatio in Zingibere

9

Agaric recitat ut fungo & arboribz sal: in 1:
 sicut in 2: purgat aut phlegma

Credo qd n^o est granu qd de Regiū aut
 Kerfa seu Catobutia scribunt in oco in Ale-
 sue in math: sylvat: qd magis mod^o extra-
 hat flegma / dery Solutiuis hie Amica
 log^o Mesue in ra: Albemesur, Math:
 Sylvat: de Katabutia:

10

nocegio & malus has
 binus plerūq; ἔσποτα
 ontredid.

Tabula Solutiua simpli-
 in Cholera l^o 2

Aloe / Scamonea, absinthiu, lupulus,
 mirabolani ritini, esula, suog rosaf,
 Cassia fistula, pruna, manna, Phlomis rinda,

nā

Aqua rasci / Eupatoriū / Ahabasarū / fumen
hanc / sury violast,

Catholico phleg: solutivast
Simplinē

Thurbitz, agaric, colorinnis, racthanus
mirabolani Arabuli / ritum / emblic / indi & Belle
Sal gemā / strados, euorbū, Squilla, rā
marina, polū, Sarcocolla, uctra, piper,
Jopus, Aristolonia, Belleborus, polipodū
Pyrastū, Scrapinū, Centaurea, rutum
asping, Hermodactily, asaru, Zingibere
rotū.

Melanctolia purgantia
her s^r

Lapis lassuti, lapis armens, polipodū,
esula, rassa fistula, epitling, Cappadoc
Calamētū montanū, totia senē, fumen
hanc, Buglossa, qm magis digestiva ē qm
gatina.

^{eis}
^{spec} Daquodis Latine Laureola Arabie Meschū

folia
lauro

folia laurei sitia ut un' 7to e, ciguis
 e ralefariendi, aduicdi, exaffandi, pue-
 fandi phlegma, facit ege virtus e, 7
 7 Chromelcar, Xameleuao, qua alias he-
 rartiu et p'edupar aut roneos ~~par~~
 reidiciao uorant, fapini oleastellu, Xame-
 d'arvan aut Dioscorides dixit uorari a la-
 tino laureola, qua medici sigillu solo-
 monis adpellant Cosule plinio sup has
 herbas.

Euforbium cal: 7 sit: in 4 7 7 7 7 7 7 7
 huius sp'is pli: li: 25: ra: 7 .?

Tithimalus, τιθυμάλδος, latine lartana et
 lartura rapina, Septe tithimali sp'es
 1. Charazias, q' mafuly ee putato 7 seme
 in melle decoctum ad ~~catarrhos~~ epidulas
 bonu e, un' 7 indothi medici latabuzio
 uorantur h'ca, folia sitia folijs oliuz un'
 Xameleua in fina oliua de gris, 2 sp'es
 Myrsintu, 3 catalius, 4 helioscopiu, 4
 Syrraissa q' p' sitimudiz folioz r'upressi,
 6 πλατίφυλλον et Chorymbite uorant et

que hui

καταπόδια
 καλαπινέν
 δεγληρία

το του σκοπέυ
 ήλων +

cha

etia Amigdalite, 7 dendroides a de
Spov arbor 7 sicut sicut arborum. Or
illaz mistus e valida 7 sic: in 4
Centauria utraq; tal: 7 sic: in 2

11

Mytha planta e frig: in principio 2
in 3 7 e ueteri constituta q; reba
Sumbars planta e nascent in locis saxo
frig: in 2 sic: in 3:

Berberis fr: o'guenat, semine parua
hinc folia aruleata 7 extremitates
rem baros rotundas frig: 7 sic: in
ne 3 7 repunit valde 7 cholera
eg fluxu superfluo

oreopias e
no quale ad
fure o' me
ralloot

Fex ferri - proiaferri - squama ferri
qua fabri ferrarij de formatib; capiunt
frig: 7 sicut: na; lit

Aratia semina 19 semine ferre lentum
autumno colligit eg suoy in siccitate
sate in sole atq; usui resuato frig: 2 sic:

colocynth
102

Corally frig: 7 sic: in 2 alby frig: e ruber
7 rubig sic: albo

luto

Luti amari e boly armeng frug: 7
sit: in secundo egl: virtute e terra
sigillata, Rumex oleosus genus Malva:
Sylvar: dicit id e lappatin acuti, Auer-
rois inqt qd sit frug: in 2: sit: in 3:

10
Poppa glandiu infligit rotire exm
infra glandes e frug: 7 sit: sit cha
galla inatura arbor: qm frug: e in 2
sira in 3.) Sanguis dratonis e surs
plante egl: nois frug: 7 sit: in 3 que roglu
huat vulnera.) Callia mustata e ro-
ferto qd q itig stipticidi virtut: hie quea
hic Auer: numerat int stiptica cy ro-
ferto hie apud Alesue 7 Nicola:
Balaustra flor mali gramati e frug: in
sine 1: sit: in 2:) Spodiū qda dicit
qd sit ebur robuste lapini dicit spondiu
frug: in 2 / sit: in 3) Auellana indria
e furtu. sitis nup mustate in quita-
te 7 colore ut in ea sit ruga ut vine =
frug: e 7 fortit stipticat, Coriandru frug:
in sine: 1 usq: ad 2: 7 sit: in 2. Folium e
herba nasens in India sine radice miti
eg: sitis virtut: spte tal: in 2 / sit: in 3

Balaustia
alias

quā ob rāz dixit Avic: eā debere miseri
ri plāragine q̄ ē fug: 7 sira in 2
17

Ribes ē planta ferens grana fug: 7
sira 3: Vulgo sicut Johano triblin)
18

Spontiorum Conditio ^{De ma} sicut Spontior, Latine radiola seu
lamaria pli: li: 19: ra: 3: ad randoē 7 melle
ne lomat scrutij sicut usq̄ fuisse antiquis
ait 7 li: 24: ra: 11: nitz 19 ē valida 7
sira in 4 0, Thus Ἀβανος, rab: in 3 sira
Piper ē aliud μακρον, aliud μελον, aliud
λεωκον οἷα valida s̄ ualde 7 sira partu
in 3 partu: 4 0. Cardamomu valid:
7 sira: in 1 I
19

νιλοσaffra καπταμοσ = Cory hortulana valid: in 1 sira
in 2 0, Menta οἷε ἡδυσμοσ = sira
ni odor, rzuomint tal: 7 sira: in 2 .

Equinanti, Latine palea cameloz, Kama
orap tal: 7 sira: in 2 Kivānoxiar

rali: in 3 0. ^{Staphisagria} Sagittaria q̄ Latine alia
pedicularia et granu rapit et passula m
fana et rosa neg dē tal: 7 sira: in 3

Cappaz (Kapria kurt) valid: 7 sira: in 2
20

Centonia planta ē magnitudinis absinthii
7 ē s̄ absinthii s̄ vim infirmiti us
med

καλέσθαι α
το τανγδαο γ
νιτ

mes & tuberosi sit ab similibus valid: &
sit: 3. Vicia tal: in prin: 3 | sit: in 2.

Mellissa et retraria, que melicosephalon,
valid: & sit: in 2. Storaq alia ligda e
alia sita alia ralanista tal: in 2 sit: in 1

Ambra spuma reti e sit: quosq e fuit
ty arborz sub mari recsunt, vel qu
ni tal: in 2 sit: in 1 & gratiss odorib.

21

Aronus, qui gylge rousq, tal: & sit: in 2
Melliloti, stem fle, od mane gylge tal: &
sit: in 1. Cuscuta, mille fide, valida
& sita in secundo gradu, Zovyssep inter

22

Paeonia alia e mascul: alia feia, Mascul
radices ut albas & grossas ut digitus,
feia sit radice in ptinas partes diuisa
& ramos utraq, tal: & sit: uehementer
epilepsia pripue ualet. Latta paully
Egimeta dixit qd sit quini mictib bre
be site boni odorz valid: & sit: Rhabar
baru valid: in 2. que p̄sarap̄sapor ma
dix barbara

23

Ladani e humiditas pedens in pytis
rapress seu barq carz qu sit papum ab
herba lada dicta qua mucroni in Cypro
scribunt pli: li: 12. ra: 18. Marq: syluac.
rapete de Gissa tal: in finel: sit: in 2.)

30 89

Baccæ lauri - grana lauri q̄ rali: s̄ 2
 folys 7 rortice n̄pa in 3 s̄ sit q̄ q̄ eos
 Amicos herba rali: 7 sit. in 3: - 24
 oneta rali in fine 3 s̄ sit. in 2 p̄m̄p̄
 Catapulta grana rali s̄ p̄sa solis rali:
 Alonna scribit ea q̄re ex p̄y d̄ni q̄ p̄
 oleū r̄p̄imū r̄p̄osa n̄st̄y h̄t ex p̄
 7 fr̄ig: s̄t r̄p̄ata Anacois ait q̄ sit rali:
 7 sita in 3 alit̄ Anit. 7 n̄ars: s̄yluat:
 Rubcā n̄st̄oy c̄e r̄p̄imū q̄ q̄re ep̄ud̄p̄o
 Sarc̄ d̄i f̄leb̄ h̄nt rali: 7 sit. in 2

25

Bassiū latic marubiū rali: 7 sit. in 2
 Sagapimū = serapimū quini c̄ rali: 7 sit:
 Anaximū rali 7 sit in 3.

26

Carui semē rali: 7 sit. in 3
 Cymimū rali: 7 sit. in 3 vide Mars. s̄yl:
 Apit̄, oēdivor q̄re, aliud hortēse aliud
 n̄ro r̄p̄est̄re oīa rali: 7 sit. s̄ 2 7

Spira, Sōxio, alia nardi alia p̄ida
 3. Romana seu Celtica vocat̄ Nard
 Capillus n̄n̄ez̄ p̄ol̄ōp̄oixov ut c̄l̄v̄o
 (murrut̄ta) max̄iaḡ d̄f̄er̄adi n̄st̄y h̄t

Sabinia

Saturcia, Aym bpe, pffer brut valida
7 sita in rectio gradu.

Darsisaan

Darsaa latine arbor granati sylustep
ral: in 1 / sit: in 2 usq ad 30

28

Celidonia a xelidovito hincidit inue=
ta e ral: 7 sit: in 3

Pix gre scologoric, ral: in 2 sit: in 1
bert

Albita aium esca pite liq d bilbos
ral 7 sit in 3 plats: syluat: ral: 7 sit: in 2
balsamus arbor lignu ral: 7 sit: in 2

29

Calizita Aucaoris dicit qd sit: ral: in 1 aut 2

30

Alfa fetida refulescens valida:

31

Se aut e9 immutatio sensu pripit m
lesione sed no destruit e in gradu

Tertio

32

His farina e ma=
matura

Galbanu gum e res plume sitis ferule at=
rattium dissolut: maturat: ral: 3 humi: 1
expugnator e liquor ferule, gre vespinos
dicit:)

37

causos ha
rena

Espe marini : nariusus Martz: Syluat:
Quinta herba a quibus dicitur frim-
ra mass: Syluat:

Faba lupina planta fetis e lullebo: nig:
40

Bezaar e lapis viridis: quales to ven-
nera ut n. sm abrahedi vichy ut
oe r. attrahat 7 expellat venenam
Mars: Syluat: eos Cap:
51

Medicine vichy tertiat 7 q sine rale
re manifesto minuit seu frangit
lapide renu a cast rator e in 10

Cofule Adag: ut Sparagus frutex ab asperitate vob
7 pli: 7 gre 7 latine sic vocato
53

Stufa e balmu acru
Crima ^{qd vultu imitit} Siringa die spruh
peffana ^{do vultu ma am}

Siringa mptz e p quod imitit dli
qd in virga id aut qd imitit p
7 Siringa imitio vocato

Magdaleones 7 pharmaca q in rasi
mule vt Sinanoli adhibet

Collim e id qd oculis imitit p
Sarcellatio e ven ma am sacf mas

Traga

29
Traga e resilio seu mixtura pulve-
ru sola sustinet futura cum Tijet:

: 58:

1 B Nam in dyacordentia plerumque phle-
botomia ut e Stomachi debilitas z
Synopsis seu debilitas spirituum: 72

2 A Si sanguis autem e quantitate sua phlebotomiz-
anda euacuandus e si uero non corruptus
quantitate sua pharmaco e euacuandus
implexit his aut sub euacuatio-
ne phlebotomia: 71

Et e etas secunda z tertia.
1 B No est phlebotomizandus nisi qd auctus
e aut aliq necessitas rogerit.

72

καποχερέω z ad uisum deriuo ut si
humor e in capite z qui deriuatur
ad nares est alio

ἀνυπόθεω traho ad inferiora parte ut
dolor qd e in capite trahatur pedes 70

vide hypor: 5 aph: 51 §.

Si etia in supfluo fluxu sanguinis
naris dextris adponitur uetosa ad epar
naris aut sinistri ad splene

73

$\frac{2}{3}$ unguis παρωρυχία δε. Est et alij morbo
 unguis et ore πλερύχειον δε et
 utiq; qd sit nica ungue / quosq;
 itaq; noluerit en implere hor
 loco, Vnque

Moru e apogema qddy ulcerosum
 fitz in facie, 87

omorbo febrz rotunda ex sanguine
 gnata / ore a oiv et exo et rotunda ro
 tinero in hat phlebotomia ad simpti.
 90

hor apogema formita ambulatio de
 hinc in aut ambulat in roge fitz
 ex cholera rubea et 94

panizium e apogema talidu in late
 re unguis exns in amplo dolore et
 inquietudine 96

Blisi ardire amor hercos de et qui
 inodios amor et desideriu innale ca
 ga aliqd qd omz hnd existat / sine par
 ella et tale aliqd j 97

Dubaillet et dubellet e apostema qua
ia collectioz 7 sania ferit 100

C
L
L
L

S
L
L
L
L

AD R. V. A. T. A.

AD QUARTAM PARTICULAM

CANTICORZ AVICEN: r chirurgica

Venerunt partim sunt pulsatiles ut
arterie & car Anir: maiores vocat,
& no pulsatiles et gete & he ex pul-
mone s' hae minores vocant
ex his solz he q' a pulmone ven-
iunt in (solutio) reliq' q' a corde
eunt no itf

1

Venerunt no pulsatiles s' in q'by saquis
e s' q' in d'nto & ap'unt, s' q' li-
gante & in parte s' q' strante s' t'are
reie s' in q'by e s' q' vitalis q' e
tia venerunt pulsatiles d'nt q'm he q'm in
adunt q' e' cast' r' r'unt motu ite-
cu' solidari no pnt, s' itz morbz in
q' mater sanguinis d' teste Aver-
roes

2

Quia hec vena colligantia h't in
venis rapit & in venis r'rdis seu
perforz, q' e' ch' Mediana d'.

3

in supfluo fluxu menstruorum aut
ad epar et splene in sanguinis natu
fluxu

18

Intellexit q̄ imp̄du fiat adpositio
uentose sine scarificatione in igne / Sit
q̄n fit adpositio uentose ad consumēd
uentositatis dolores tū in stomacho tū
etiā in intestinis quāntes ⁊ ad tale
facienda membra in frigidata

19

Clauis, uirco gr̄e, ē rotunda forma toru
spons rallus candidus ranoq̄ rapiti
similis p̄cipue ⁊ in digitis ⁊ in pedib
q̄ nascunt̄ in dolor fit ⁊ in ressus
impedimentu

Altazar apostema in palpebr̄ esse scri
bit Auerrōis

20

P Basbeia uult h̄are nasi rone
quānt̄ sit̄ ⁊ capiti plurim̄ pedu
h̄ant̄ polypo aut porcellino.

21

In q̄n mamillis mulier̄ assimilant̄
uicis pectora absceda s̄. Varicos s̄
uene q̄rosse adparato in libis plene

Humoribus

Humoribus grossis et melancho-
licis Boasfar e raro r̄ nāz curta in sup̄
rie seu ore ani 25

Noasfar e fistula circa labia et tunica
duras q̄ sine inrosione nō curatur
q̄ proquadine int̄plexu Cyrbū inter
sima regent̄ de s̄melaib̄, in r̄dū
26

Vena madan e morbus qui uena in
tibis aut alijs in loco incipit egredi
foras nec cessat sit exire a torpe et
augere 29

Tuffea e apogema durū ex d̄p̄t̄ior
Sakra e immersatio palpebrarū
Tuffea e unguis

Ruptura umbilici fit ex intestinis an
t̄ro 30

~~Phlogistis~~ r̄nt̄cio ad sistendū fluxū
Sanguinis ab arterijs aut ab alijs
uenis indicibz nō cessat fluxus q̄ ad
phlogist̄ et usū medicinale.

32

Emorragia